

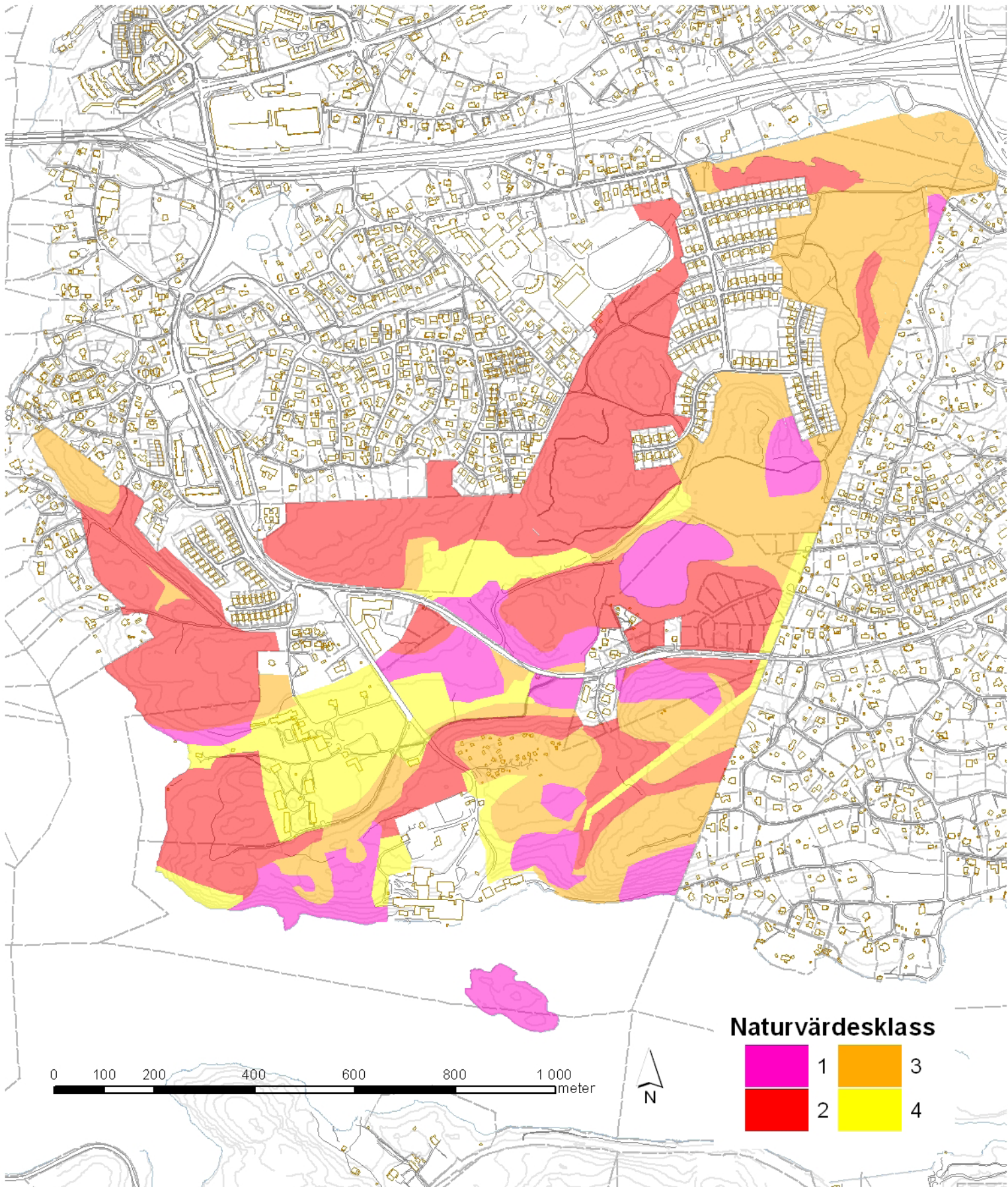
TOLLARE

NATURVÄRDEN

Naturresevatsutredning 2007-2008

NATURVÄRDERING

Inledning

Detta är en områdesvis beskrivning av natur och biologiska naturvärden i Tollareområdet. Beskrivningen baseras på inventering utförd av Tomas Fasth, Pro Natura som också skrivit huvuddelen av texten. Patrik Tronde, Sven A Hermelin AB har redigerat och sammanställt Tomas arbetsmaterial samt producerat kartor. Arbetet är tillhör den naturreservatsutredning för Tollare som utförts på uppdrag för Nacka kommun 2007-2008.

Materialet kan läsas dels som en ren dokumentation av området, dels användas vid den konkreta skötseln av området.

Värderingen av områden har gjorts i linje med naturvårdsverkets handbok 2003:3 Bildande och förvaltning av naturreservat samt rapport 5295 Planering av naturreservat, avgränsning och funktionsindelning. Naturvärdeklass 1 och 2 utgör s.k. värdekärnor som så långt som möjligt bör ingå i naturreservatet. Naturvärdeklass 1 har bedömts vara minst av nyckelbiotopskvalitet. Vid värdering används vedertagna kriterier såsom förekomst av arter med indikatorvärde (rödlistade arter och övriga signalarter) och förekomst av substrat som död ved och äldre träd.

Områdesindelning är i första hand gjord utifrån vegetationsskillnader men i vissa fall har för tydlighetens skull fastighetsgränser också bidragit till indelningen.

Tollareområdet har anmärkningsvärt höga naturvärden delvis p.g.a. att det på betydande arealer inte förefaller ha bedrivits något egentligt skogsbruk på relativt länge, delvis på att det finns ett historiskt eklandskap kring gården och den odlingsmark som hört till denna.

Samtliga områden har fältbesökts och viktiga värdeområden har positionsbestämts i fält med ca 1 m noggrannhet. Naturvärdet för området har indelats i fyra klasser:

1. Värdekärna, nyckelbiotopklass (ca 16 ha)
2. Värdekärna (ca 40 ha)
3. Utvecklingsmarker (ca 40 ha)
4. Måttliga naturvärden

Rekreativvärden redovisas i annan underlagsrapport.

Rödlistade arter i Tollare

Art	Svenskt namn	Värdträd	Hotkategori	datum
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	Ek	NT	2007-11-12
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	Ek	NT	2007-11-25
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	Ek	NT	2007-11-25
Xylobolus frustulatus	Rutskinn	Ek	NT	2007-11-26
Cliostomum corrugatum	Gul dropplav	Ek	NT	2007-11-26
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2007-11-26
Xylobolus frustulatus	Rutskinn	Ek	NT	2007-11-26
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-01-06
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	Ek	NT	2008-02-03
Pachykytospora tuberculosa	Blekticka	Ek	NT	2008-02-03
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-02-03
Nothorina punctata	Reliktbock	Tall	NT	2008-02-02
Scismatomma decolorans	grå skärelev	Ek	NT	2001-10-18

RÖDLISTADE ARTER

Hotkategori *NT*= *Near Threatened*, benämns på svenska också *Missgynnad*. Det engelska namnet beskriver kriteriet för att en art ska bedömas tillhöra hotkategorien d.v.s. den är nära att tillhöra hotkategorien Vulnerable (Sårbar).

De svenska listorna över hotade och missgynnade växter, svampar och djur benämns i enlighet med internationell terminologi rödlistor. I dessa listor grupperas arterna enligt ett system med kategorier och kriterier som på ett översiktligt sätt betecknar grad av utdöenderisk.

ArtDatabanken tar fram rödlistor som beskriver arternas status för landet som helhet. Naturvårdsverket som ansvarig myndighet fastställer listorna.

SIGNALARTER

Signalart är ett begrepp man använder för arter som fungerar som indikatorer på biotoper med höga naturvärden. Signalarter har framförallt utvecklats av Skogsstyrelsen som ett hjälpmedel när man inventerar nyckelbiotoper. Man har satt upp vissa kriterier för att en art ska kallas för signalart:

Någorlunda vanlig med en jämn utbredning så att arten ofta finns där naturvärdet är högt.

Starkt knuten till biotoper med höga naturvärden, och sällan uppträda där naturvärdet är lågt.

En signalart behöver inte ha samma indikatorvärde i hela sitt utbredningsområde utan kan främst fungera i vissa geografiska områden eller i specifika biotoper.

Geografisk fördelningen framgår delvis av karta ovan. Samtliga fynd är dock inte koordinatsatta. Arter anges också under respektive område i beskrivningen.

Röda = rödlistade arter

Gröna= signalarter

Observera att flera arter ibland förekommer på samma plats och alltså då sammanfaller på kartan.

Områdesbeskrivningar

För allmän beskrivning av naturvärdena hänvisas till naturreservatsförslaget.

1 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskog med glest och lågt trädskikt med övervägande -medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka gammeltallar förekommer.

Bedömning

Ingen skötsel behövs.

2, 3, 4 Bred sprickdal

Beskrivning

Bestånd som innehåller grova eller senvuxna ekar med håligheter, grov barkstruktur. En breda sprickdal där odling förekommit tidigare under 1900-talet. Här finns ett knappt 10-tal naturvärdesträd av ek och även brynmiljöer och gläntor som ger ett gott ljusklimate kring ekarna.

Art

Calicium	Gulpudrad	grov	flera
adpersum	spiklav	ek	träd

Bedömning

Frihuggning av ekar.

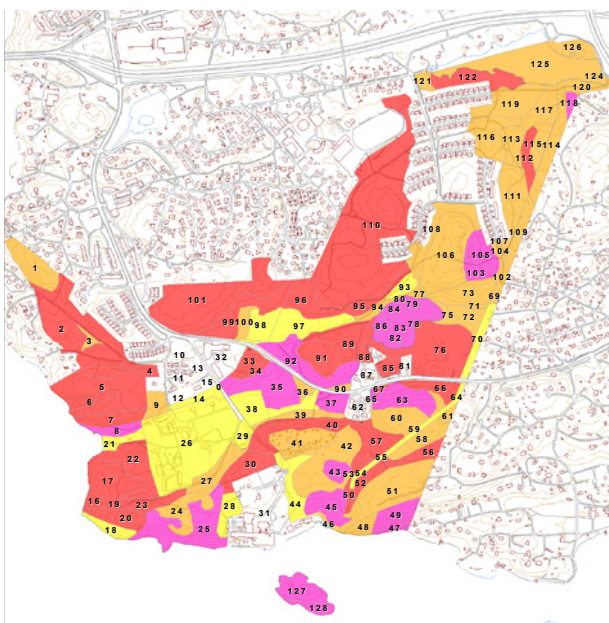
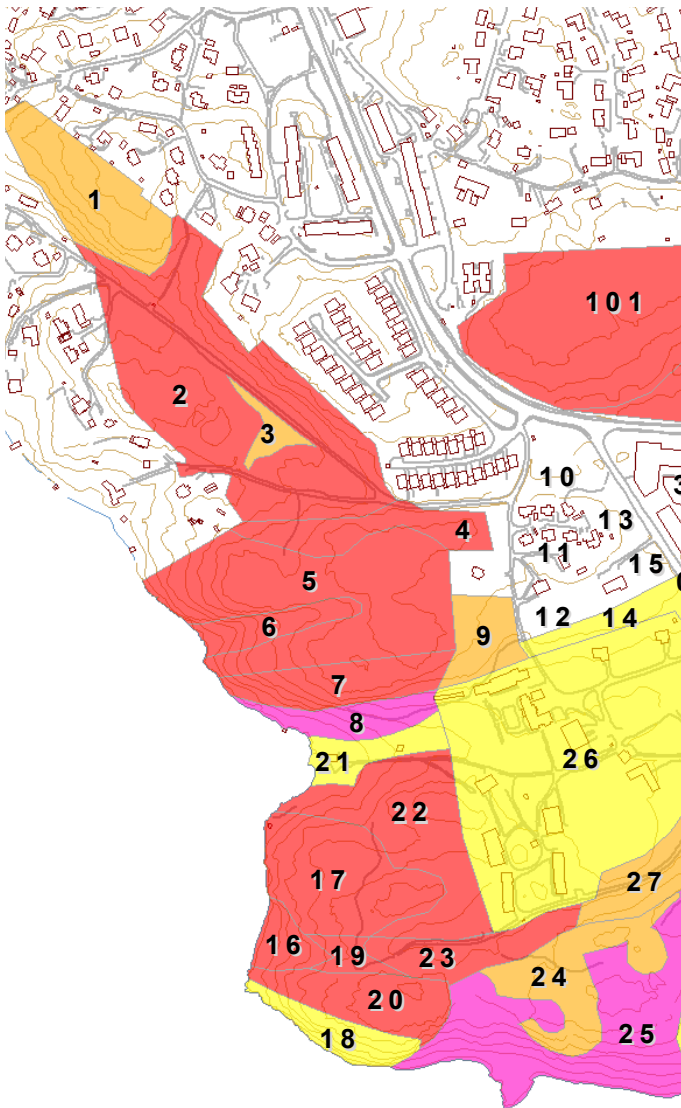
4 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Mängden död ved varierar.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

5 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Mängden död ved varierar.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

6 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Mängden död ved varierar.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

7,8 Bergbrant

Beskrivning

Gammal blandlövskog och tallskog i en sydvänd bergbrant mot en sprickdal som i väster når Skurusundet i sprickdalens förlängning. Nedanför bergbranten finns grov gammal tall blandad med senvuxen gammal ek. På krönet av branten växer mest hällmarkstallskog med mycket gamla träd, sannolikt > 400 åriga tallar förekommer här. Här finns en hel del torrakor liksom nära stranden mot Skurusundet. I branten påträffas även en del grova ek- och tallågor.

Nyligen har bl a en gammal helt ihålig tall avverkats i branten.

Bland signalarter noterades guldpuddrad spiklav och reliktblå i form av gnaghål på gammal tall. Denna långhornade skalbagge tillhör de hänsynskrävande bland rödlistade arter i Sverige.

Bedömning

Hela branten är en typisk nyckelbiotop där gamla träd och död ved fått utvecklas helt spontant. Naturvärdena är knutna till både tall och ek och värdena bevaras om inga ytterligare ingrepp sker.

9 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Mängden död ved varierar.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

10 Parkområde

Beskrivning

Träd (löv, tall) växer runt bollplanen. Området kan därigenom utgöra en länk mellan omkringliggande lövskogsområden.

11 Bostadsfastigheter

Ej bedömt

12 Öppen mark och bryn

Beskrivning

Öppen gräsmark med stor solitär ek.

Bedömning

Om gräsvegetationen slås/bränns av och vegetationen tas bort kan på sikt artrikedomen i grässvålen öka och dess värde för pollenbesökande steklar och skalbaggar öka i motsvarande grad.

13, 14, 15 Blandskog

Beskrivning

Medelålders blandskog med tall och löv.

16 Sprickdal med ek

Beskrivning

Sprickdal som skär ner i hållmarkerna och skapat en ficka mellan dessa där finjorden ger upphov till bördigare markförhållanden. ekarna växer bland andra lövträd och har relativt god vitalitet.

Bedömning

Ekområdena är de delar av reservatet där merparten av de naturvårdande skötselinsatser som görs bör sättas in. Konkurrerande träd behöver här inte tas tillvara utan kan enbart skadas för att senare självdö.

17 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Mängden död ved varierar.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

18 Bergbrant

Beskrivning

Bergbrant utan vegetation.

19, 20 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Död ved förekommer.

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

21, 22 Lövskog, tallskog

Beskrivning

I sprickdalens botten finns en utglesad lövskog och i sluttningarna mot denna växer även tall och gran vid sidan av lövbestånd även om de flesta granarna har gallrats ur. En dubbelstammad klibbal mäter drygt metern i diameter och är ett jätteträd. Längst i söder finns en trädkyrkogård där många ihåliga stammar av ek, asp och andra lövträd ligger upptravade på varandra.

Bedömning

Ett område utarmat på naturvärdesträd och död ved men med stora kvalitéer kvar för friluftslivet.

22, 23, 27, Lövskog med stort ädellövinslag, tallskog

Beskrivning

Nordvänd sluttning med lövskog och stort inslag av ek, särskilt i västra delen. På krönet och högre upp i sluttningen på magrare mark finns gammal tallskog med inslag av 300-åriga träd. Gamla högvuxna tallar växer också som överståndare i lövskogen. Grova ekar finns i bryn mot den öppna hästbetade marken. Andra ekar med hög ålder och håligheter förekommer exempelvis intill Godtemplarbyn.

Av signalarter ska här nämnas tallticka, brun nållav, gulpudrad spiklav och sotlav, alla arter utom talltikan på gamla ekar.

Art

Cyphelium
inquinans Sotlav grov ek

Bedömning

Området är en värdefull spridningskorridor för löv och ek-anknutna arter och har höga naturvärden knutna till ek.

24 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskog med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskog på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer.

Beskrivning

Skarp sydsluttning mot Duvnäsvisken med gammal tallskog som dominerar trädskiktet. Bitvis finns branter mot syd och ost där små sprickdalar bryter av förkastningsbranten mot söder. Tallskogen är hög med grova inslag. Tallar med diameter uppemot 80 cm i brösthöjd förekommer. Riktigt gamla träd är sannolikt 400 år gamla. Inslaget av gran och ek är ställvis rikligt. Graninblandningen är störst i öster där det finns inslag av gamla, ganska grova träd. Ekinslaget är störst i rasbranter i väster nära vattnet. Nedanför en höjdpåta är uppslaget av unga aspar och björkar rikligt. Uppenbarligen har detta samband med en markbrand som uppstått för några 10-tal år sedan. Tallarna på krönet är sotiga flera meter upp på stammarna.

Tillgången på död ved är bitvis riklig. Särskilt påtaglig rikedom har utsiktskrönet där branden förefaller ha skadat rötterna på en del tallar och granar som senare lätt har fallit för starkare vindar. I luckorna mellan kvarstående tallar spirar nya tallar som snart skymmer utsikten mot Duvnäsvisken. Kvarsittande grova grenar på gamla tallar är viktiga för vedinsekter. En levande gammal tall intill brandfältet har rikligt med angrepp av reliktböck. Grova björkhögstubbar förekommer i sluttningen med rikliga angrepp av vedinsekter. Av död granved finns enstaka grova högstubbar och lågor.

Bland signalarter uppträder blåmossa ganska rikligt i blandade barrbestånd. Av vedinsekter på gran märks granbarkgnagare och bronsbjon. Tallticka och grovticka påträffas på tall.

Arter

Phellinus pini	Tallticka	gammal tall
Anthaxia similis	Svart praktbagge	gammal tall

Bedömning

Brandfält är alltid att betrakta som nyckelbiotop, särskilt då branden kvarlämnat gradvis avdöende tallar. Tillgången på gammal tall är annars det främsta motivet till nyckelbiotopsklassen. De mindre delar där granen dominerar har inte lika höga naturvärden men enstaka gamla granar ger området god potential för framtida naturvärden och tillgången på gammal tall är överallt ett plus. Viss röjning kring dessa av yngre gran och bland ungtallarna för att bibehålla utsikten från toppkrönet är inget som påverkar naturvärdet negativt. I övrigt rekommenderas inga särskilda skötselåtgärder.

26 Solitära jätteeckar

Beskrivning

Inom Tollare folkhögskolans område finns i norra delen ett par solitära gammelekar som med råge uppnår jätteträdsgränsen. Omkretsen är kring 4

meter i brösthöjd och en av dem har håligheter som innehåller mulm.

Bland signalarter på ekarna noterades ärgspik, gulpudrad spiklav, rostfläck och gul dropplav.

Bedömning

Ekar som är viktiga inslag i eklandskapet som nyckelobjekt men som inte nödvändigtvis måste ingå i ett framtida naturreservat.

28 Granskog

Beskrivning

Spontant bestånd som ej är planterat utan uppvisar en flerskiktad struktur. Inslag av gamla träd och viss tillgång av död ved ger mycket god potential att utveckla högre naturvärde.

Bedömning

Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp.

29 Ridhustomt

Beskrivning

Lövträd växer på tomten som därigenom biologisk utgör en länk mellan omkrinliggande lövskogsområden.

Arter

Chaenotheca phaeocephala Brun nållav grov ek

30 Tallskog

Beskrivning

Medelålders tallskog med visst inslag av lövträd.

Arter

Phellinus pini Tallticka grov tall

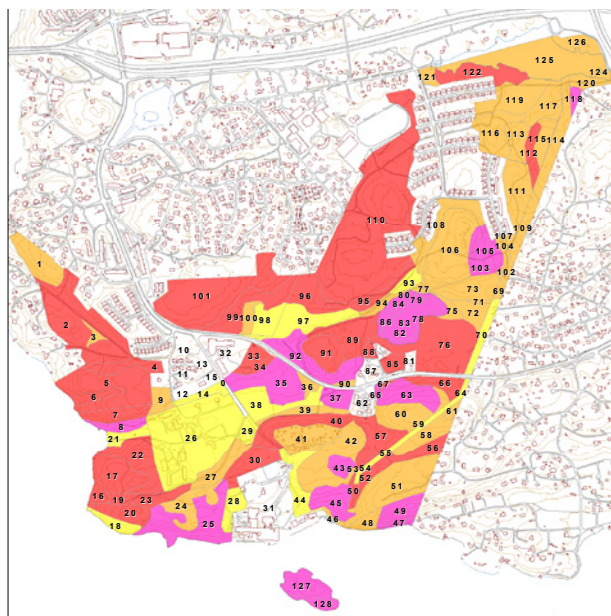
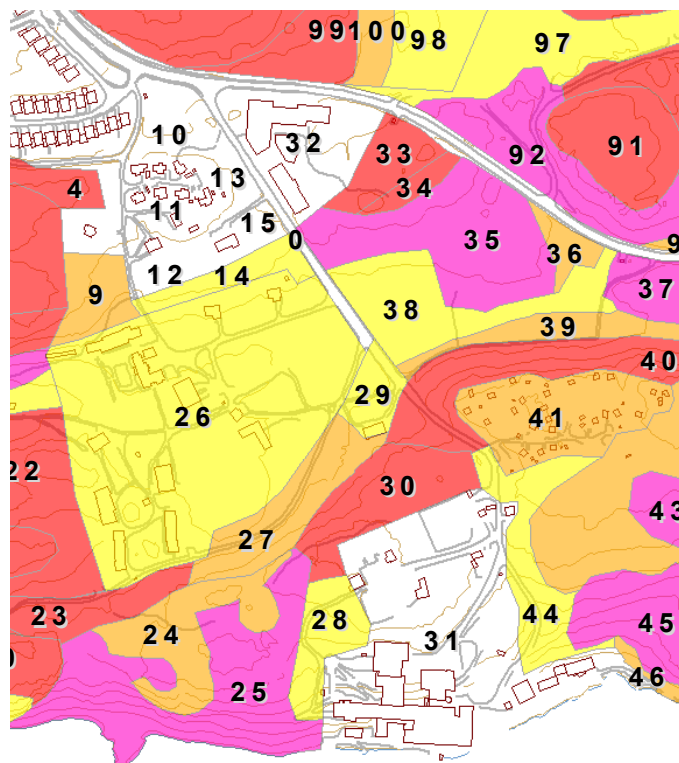
Bedömning

Äldre tallar som kan utvecklas till naturvärdesträd bör gynnas.

31 Industriområde

Beskrivning

Har ej inventerats eller värderats. Enstaka träd växer inom området.

32 Skola

Beskrivning

Har ej inventerats eller värderats. Enstaka träd växer inom området.

33 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckning och då med inslag av gran, med övervägande ungt-

Jätteek i skogsbryn där nerfallen stam sparats

Blektickans fruktkroppar är fleråriga och har en rosa färgton

medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

34 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckning och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

33, 34 **35**, 37, 92 Ekhage, tallskog

Beskrivning

Söder om den nybyggda skolan finns ett stort antal gammelekar i bryn mot söder, i en gles hagmarksliknande miljö i SO samt som inslag i tallskog i övrigt. Ett par ekar finns även på västra sidan av den cykelbana som avgränsar området västerut. Ekarna är överlag gamla och ihåliga och många med nedsatt vitalitet. Några är > meter-grova i brösthöjd och är att betrakta som jätteträd. Även tallarna är gamla och någon grov tall förekommer. Fallna träd har i viss mån sparats. Bl a en grov ihålig ek och en grov tall där den nedre delen står kvar som högstubbe. Grövre grenar som fallit ner har kapats upp med motorsåg. Brynet mot söder är bitvis välutvecklat med flera arter av taggbuskar.

Signalarter finns på nästan alla ekar där guldspiklav är mest frekvent, ibland i riklig mängd. Flerstädes noterades också tallticka och blekticka samt på enstaka träd fällmossa, gul dropplav och rutsinn (de bägge sistnämnda rödlistade – kategori nära hotad eller hänsynskrävande). Undersökning

av vedinsekter har genomförts med fällor under sommaren och har påvisat förekomst av ett par hålträdslevande arter som oftast påträffas i ekar – marmorerad guldbagge samt . Tidigare fynd finns av oxtungsvamp (rödlisterkategori hänsynskrävande).

Bedömning

Området är tveklöst av nyckelbiotopklass med ett halvdussin rödlistade arter knutna till ek där även högre rankade hotarter ingår. Området är i tidigare utredningar undervärderat och är åtminstone av regionalt intresse, precis som området på andra sidan Sockenvägen. Ekbeståndet väster om Sockenvägen innehåller uppskattningsvis ett 50-tal gamla träd. Liknande ek-koncentration finns på få andra platser i Nacka. Närmast jämförbara områden är Skuruparken och Nyckelviken. Detta område kan sägas utgöra centrum av eklandskapet kring Tollare och bör utgöra det blivande naturreservatets viktigaste värdekärna. Lämplig skötsel är viss frihugning så ekarnas kronor blir fria från underväxande träd och stammarna får solbelysning. I sydost bör ett litet beskuggande ungt tallbestånd avverkas. Låt död ved ligga och låt brynvegetationen utvecklas på bekostnad av hästhagens gräsmark.

36 Ung lövskog

Beskrivning

Ung lövskog utan trädkontinuitet som idag saknar särskilda naturvärden. Kanske ett lämpligt område att röja fram en del efterträdare till gammelekarna?

Beskrivning

Kring en flack berghäll står ett glest ekdominerat lövbestånd. En handfull ekar är gamla med håligheter och lika många medelgrova träd förekommer. En nedfallen stam bildar en låga. Av torrträd märks grova träd av tall och björk. På gammal ek växer guldspiklav.

Bedömning

En liten men inte oväsentlig del av eklandskapet kring Tollare där blott Sockenvägen skiljer den åt från kärnområdet väster om Tollare träsk.

Beskrivning

Den öppna marken är inom hästhagen hårt sliten men kan i kanter samt i fröbank etc ha vissa värden. Området har också stort värde som förutsättning för de ekar som växer i områdena intill.

Bedömning

Årlig slätter med skärande redskap eller bete utan vinterrastning är önskvärt.

Beskrivning

Nordvänd sluttning med lövskog och stort inslag av ek, särskilt i västra delen. På krönet och högre upp i sluttningen på magrare mark finns gammal tallskog med inslag av 300-åriga träd. Gamla högvuxna tallar växer också som överståndare i lövskogen. Grova ekar finns i bryn mot den öppna hästbetade marken. Andra ekar med hög ålder och håligheter förekommer exempelvis intill Godtemplarbyn.

Av signalarter ska här nämnas tallticka, brun nållav, guldspiklav och sotlav, alla arter utom talltickan på gamla ekar.

Bedömning

Området är en värdefull spridningskorridor för löv och ek-anknutna arter och har höga naturvärden knutna till ek.

Beskrivning

Talldominerat område med småstugor. Inslag av utvecklingbara ekar.

Bedömning

Ekarna bör gynnas.

Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckning och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medellålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt. Vackra lavmattor.

Hällmarkstallskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskog på tunnare eller tjockare jordtäckning med dominans av gamla träd och med ett påtagligt inslag av död ved i form av lågor eller torrträd. Åldern hos de äldsta tallarna mycket hög vilket avspeglar en betydande trädkontinuitet (3-400 år). Dessa områden har nyckelbiotopskvalitet där värdena är knuten till tall och närvaro av rödlistade vedinsekter.

Arter

Phellinus pini	Tallticka	gammal tall
----------------	-----------	-------------

Bedömning

De mest värdefulla tallskogarna kan till större delen lämnas utan åtgärder men punktinsatser kring de äldsta träden kan ske i form av frihuggning från skuggande unga träd. Mängden död ved kan ökas genom att borttagna träd lämnas i området.

Beskrivning

Kantzon mot industriområdet med medellålder tall.

Beskrivning

Sydsluttning mot Duvnäsaviken strax öster om bruksområdet som har ett blandat trädskikt. En rännil i en grund sprickdal rinner genom beståndet. Kring rännilen finns lite planare mark med bördiga

markförhållanden. Här dominerar äldre gran. Sluttningar och små branter ovan sprickdalen är lövrika även om tall bildar ett dominerande trädskikt. Bland lövet märks mest asp, björk och ek. Därtill finns även sälg, rönn och intill rännen klibbal.

Äldst är tallarna med resliga grova träd där talltickan uppträder flerstädes. Reliktbockens uppträdande i mer solexponerade gamla träd syns på håll där de talrika angreppen i ytterbarken får en ljusare färg. Även granen är förhållandevis gammal med grovbarkiga träd. Sådana granar är ofta värd för granbarkgnagaren vars små gnaghål syns blott på nära håll. Varken reliktboken eller granbarkgnagaren dödar sina värdträd utan de kan fortleva i dem under mycket lång tid. Tallarna är 2-300 år med enstaka träd som uppskattningsvis är 400 år. De äldsta granarna är uppemot 150 år. Av lövträden är senväxta, ihåliga ekar och björkar samt grova klibbalar de äldsta med en ålder uppemot 150 år.

Tillgången på död ved är god. Högstubbar och lågor av asp och björk förekommer i rasbranten. Grova granlågor har nyligen uppkommit som en följd av stormfällningar i vindexponerat läge. Några få granar har därefter dödat av granbarkborren. Äldre grova granlågor förekommer av olika nedbrytningsgrad liksom grova högstubbar med bohål i av både gran och klibbal. En granlåga är underlag för gränstickan vars fruktkroppar uppträder längs hela lågan. Arten räknas till de rödlistade vedsvampar som inte klarar sig på sikt i det normala skogsproduktionslandskapet. Torrträd av tall står mer exponerat i talldominerad omgivning.

De bördiga markförhållandena kring rännen avspeglas i floran. Här växer rikligt med blåsippa och här bör finnas en intressant marksvampflora. I sluttningarna är markerna mer magra. Särskilt närmast Duvnäsvisken med rismattor som dominerar.

Arter

Phellinus pini	Tallticka	gammal tall	flera träd
Microbregma emarginata	Granbarkgnagare	gammal gran	

Bedömning

God tillgång på död löv- och granved, gamla tallar och granar, bördiga markförhållanden i samband med gamla träd är de viktigaste grunderna för nyckelbiotopskvaliteten. Inga åtgärder i trädskiktet

är önskvärda utom möjligen punktinsatser med frihuggning av vissa gamla tallar mellan rännen och Duvnäsvisken.

46 Tallskog

Beskrivning

Kantzon mot industriområdet med medelålder tall.

47 Lövskog med ekinslag

Beskrivning

Lövskogsbestånd med medelålders eller ungt trädskikt. Dominerande är antingen asp. Död ved förekommer sparsamt men här finns en potential

Gränstickans fruktkroppar med hattkant och täta porer

eftersom dessa arter mognar tidigt.

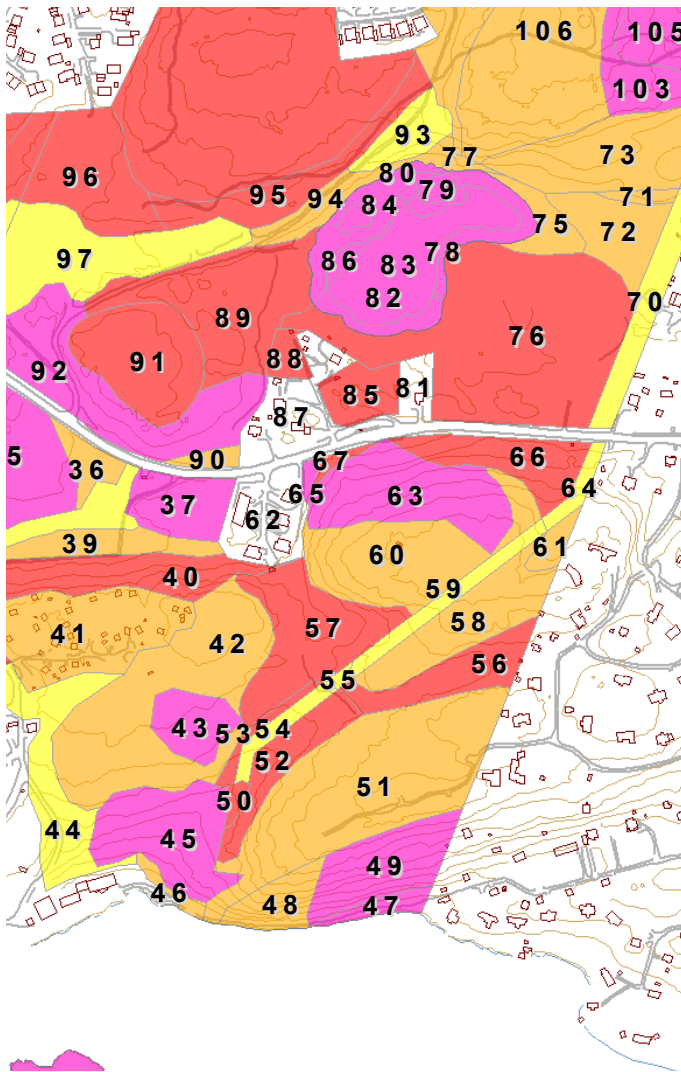
Bedömning

De främsta naturvärdesträden av lövträd och de mest skyddsvärda lövbestånden finns i nyckelbiotoperna och naturvärdesobjekten med dominerande barrträd. I utvecklingsskogar med blandade bestånd bör lövet prioriteras och gynnas vid skötselinsatser där gran gallras ur.

48, 49 Branter med ek

Beskrivning

I den sydvända branten mot Lännerstasunden växer klena, senväxta, ihåliga ekar i en väl solexponerad rasbrant. På bredare hyllor längre ner i branten finns också högre ekar. Här återstår en del värden att dokumentera.

Bedömning

Möjligen någon punktinsats kring ett särskilt värdefullt naturvärdesträd. Konkurrerande träd behöver här inte tas tillvara utan kan enbart skadas för att senare självdö.

50 Hasselbestånd

Beskrivning

Del av hasselbestånd i kraftledningsgatan som inte röjts ner. Goda markförhållanden som ger förutsättningar för intressant markflora. Hasseln är medelålders men kan relativt snart komma att utveckla större värden.

Arter

Graphis scripta Skrifflav gammal hassel

Bedömning

Inga åtgärder krävs. Ytterligare hassel i ledningsgatan kan sparas.

51 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

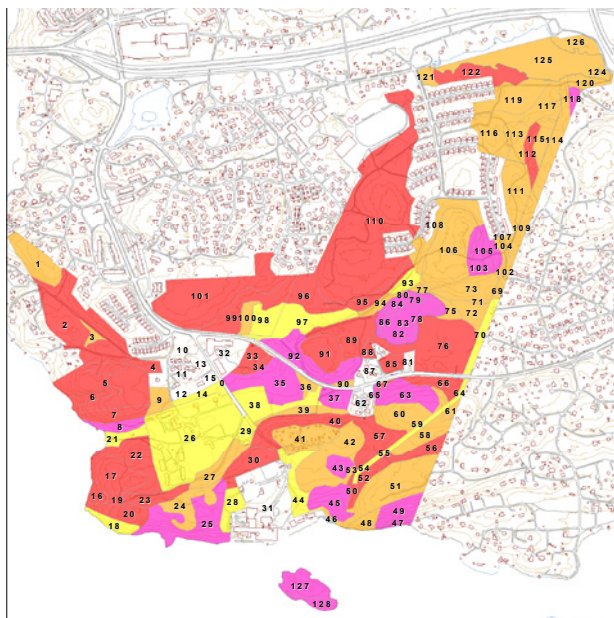
Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

52 Blandskog, lövsumpskog

Beskrivning

I slutningen mot Duvnäsvisken rinner en rännil i botten av en grund sprickdal, parallellt med en bred ledningsgata. Gran och asp med äldre träd dominerar trädskiktet. Bitvis ersätts dessa av klibbal och glasbjörk i sumpskog där vattnet har stagnerat. I mindre rasbranter förekommer även gammal senvuxen ek och på krönet mot dessa gammal senvuxen tall. Av död ved märks en del grova granlågor och torrträd. Vidare noterades asplågor och en grov ihålig ek där rutsinn förekommer rikligt.

Längre norrut dominerar gran kring en svacka med lövsumpskog som dikats. Någon enstaka grov ek förekommer, bl a en grov ek vid en brantfot intill flerfamiljbebyggelsen längst i norr.

Av signalarter på ek förekommer på träd nära sumpskogen söder om ledningsgatan gammelgranlav och snöbollslav. På en 400-årig senvuxen hållmarkstall växer talticka

Arter

Lecanactis abietina	Gammelgranlav	grov ek
Pertusaria haemisphaerica	Snöbollslav	grov ek

Bedömning

Tidigare en del av det eklandskap som idag omger Tollare. Det finns ännu en del äldre ekar med framtidsvärden men skogslandskapets värden knutna till gran och asp har tagit över.

53, 54 Lövbryn

Beskrivning

Lövbryn mot ledningsgatan och själva ledningsgatan. Utgör biotopmässigt del av samma bestånd som 52 men är stört av ledningsröjningar.

56, 57, Granskog med inslag av ek och fuktlövskog

Beskrivning

Spontant bestånd som ej är planterat utan uppvisar en flerskiktad struktur. Hög ålder och god tillgång på död granved.

Bedömning

Ekar frihuggs.

Granskogens naturvärden bevaras i övrigt bäst genom att lämna skogen utan ingrepp.

58

Hållmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hållmarkstallskogar med glest och lågt trädsikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädsikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

59 Ledninggata

60

Hållmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hållmarkstallskogar med glest och lågt trädsikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädsikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

61

Hållmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hållmarkstallskogar med glest och lågt trädsikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädsikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

62 Tomt

Beskrivning

Flerbostadshusens tomt på Mellanbergsvägen. Ej bedömd, jfr dock angränsande områden t.ex. 37 och 65.

63 Hållmarkstallskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskogar på tunnare eller tjockare jordtäckte med dominans av gamla träd och som regel med ett påtagligt inslag av död ved i form av lågor eller torrträd. Om den döda veden bara uppträder mer sparsam mängd är i gengäld åldern hos de äldsta tallarna mycket hög vilket avspeglar en betydande trädkontinuitet (3-400 år). Dessa områden har nyckelbiotopskvalitet där värdena är knuten till tall och närvaro av rödlistade vedinsekter.

Bedömning

De mest värdefulla tallskogarna kan till större delen lämnas utan åtgärder men punktinsatser kring de äldsta träden kan ske i form av frihuggning från skuggande unga träd. Mängden död ved kan ökas genom att borttagna träd lämnas i området.

64 Ledningsgata

Gammal nedfallen torraka

*Till höger: mycket gammal fruktkropp av talticka be-
vuxen med bägarlavar*

65, 67 Solitära ekar vid funkishus

Beskrivning

Två gamla ihåliga ekar står mellan funkishusen och Sockenvägen. De har en rik lavflora med bl a signalarterna brun nållav och gulpuvrad spiklav i riklig mängd.

Arter

Calicium adpersum	Gulpudrad spiklav	grov ek	riklig
Chaenotheca phaeocephala	Brun nållav	grov ek	riklig

Bedömning

Nyckelobjekt av ek måste inte alltid vara stora områden. Ytterligare en gammal ek står på tomtmark på andra sidan Sockenvägen.

66, Granskog

Beskrivning

Spontan bestånd som ej är planterat utan uppvisar en flerskiktad struktur. Inslag av gamla träd och viss tillgång av död ved ger mycket god potential att utveckla högre naturvärde.

Bedömning

Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp.

68 Vakant

69 Ledningsgata

70 Ledningsgata

71 Brant

72 Lövskog

Beskrivning

Igenvuxen gammal odlingsmark med medelålders lövskogsbestånd Död ved förekommer sparsamt men här finns en potential eftersom dessa arter mognar tidigt.

Bedömning

Lövet prioriteras och gynnas vid skötselinsatser där gran gallras ur.

73, Blandskog

Beskrivning

Lövträd finns insprängda vilkt ger där ett förhöjt naturvärde.

75 Lövsumpskog

Beskrivning

Främst björk, klibbal och litet inslag av jolster.

Bedömning

Ingen skötsel är aktuell i lövsumpskogarna.

Beskrivning

Äldre barrblandskog i småkuperad terräng S-SO
Tollare träsk där överstående tallar är äldst, uppemot 200 år. Äldre gran finns också-vissa träd är åtminstone 130 år. Torrakor av tall och grova granlågor, både färskas och murkna förekommer. Lövinslaget är bitvis dominerande i bryn och gläntor och består av ek, asp, björk och klibbal. En klibbalsbukett står på en grov ihålig sockel med mulmhalt. Ett par grova björkar noterades. En grov fallen grov ek vid en högstubbe och en levande senvuxen ek är ihålig och över 200 år gammal. Asplågor finns spridda och även grova förekommer.

Signalarter är tallticka, granbarkgnagare, snöbollslav, stubbspretmossa och flagellkvastmossa på gammal tall, gran, ek respektive murkna lågor av gran och löv. Granbarkgnagaren förekommer på flera granar.

Arter

Pertusaria haemisphaerica	Snöbollslav	grov ek	sparsam
Dicranum flagellare	Flagellkvastmossa	granlåga	sparsam
Herzogiella seligeri	Stubbspretmossa	granlåga	flerstädes
Phellinus pini	Tallticka	gammal tall	
Microbregma emarginata	Granbarkgnagare	gammal gran	flerstädes

Bedömning

Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp. Ett varierat skogsområde med naturlig uppkomst och som har kvaliteter knutna till många trädslag. Gamla träd finns av ek, björk, gran och tall. Framtidsvärden för asp men redan nu finns gott om lågor. Naturvärdena har goda förutsättningar att utvecklas och kan idag sägas vara av naturvärdesklass med hänsyn i första hand till lövinslaget. För de sociala värdena är den glesa skogen i lättgången terräng och närheten till sjön med utsiktsmöjligheter stora plus. Skötseln bör inriktas på att glesa ut bland det yngre underväxande granbeståndet för att bibehålla variationen i trädskiktet och luckor kring gammal tall. Slyröjning i strandkanten bör göras för att bibehålla utsikten från klippan intill träskets sydöstra strand.

Beskrivning

Ej inventerat.

Bedömning

Värdefull fågelsjö, Bedöms bibehålla värdena bäst orörd.

81, 87 Tomtmark

Ej bedömt.

89 Blandskog

Beskrivning

Jfr 76. Detta område ansluter dock till den centrala värdekärnan för ekvärden.

Bedömning

Blandskog med inslag av ek i gläntor behöver större insatser mot igenväxning kring gläntorna

90 Aspdunge

Beskrivning

Igenväxt odlingsmark med relativt ung asp. Området ansluter till den centrala värdekärnan för ekvärden.

91

Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

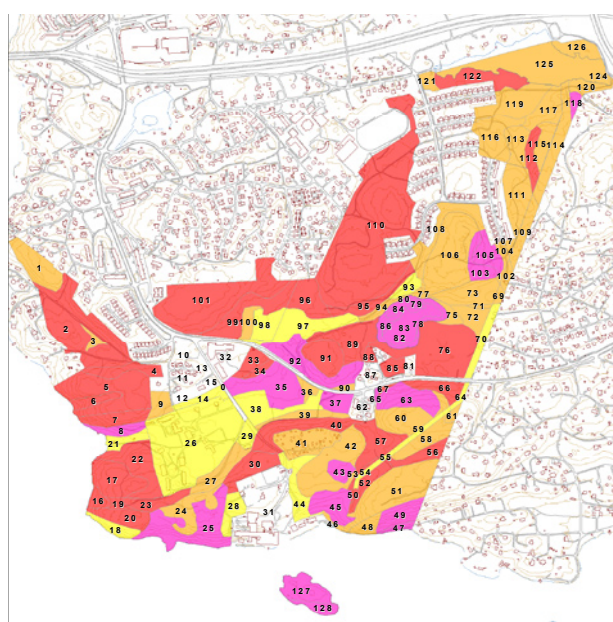
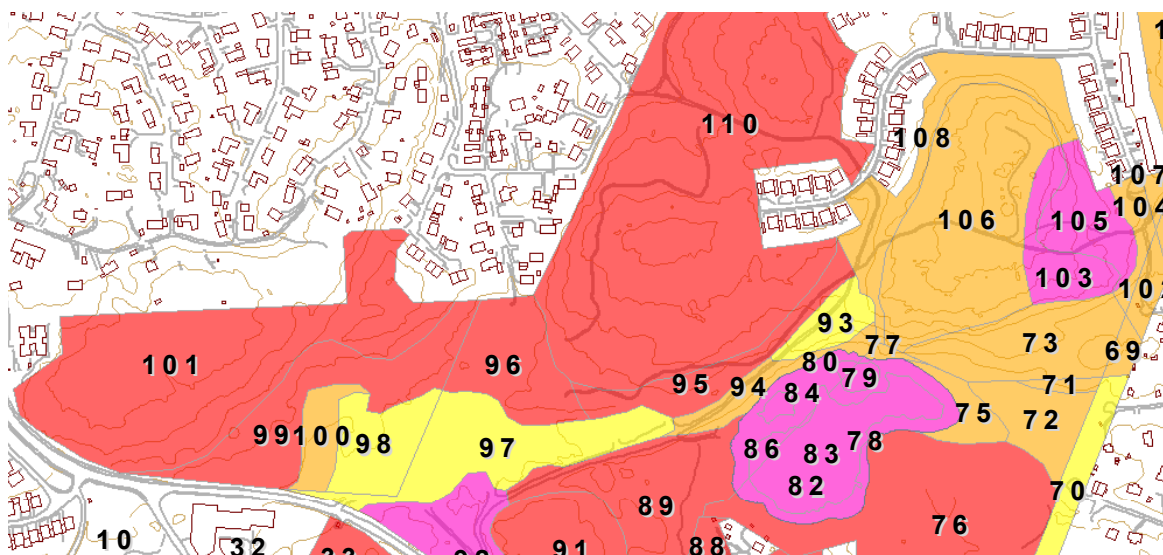
Äldre tallskogar på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av rötsvampar som skapar håligheter. Tillgången av död ved varierar. Den kan saknas helt men också finnas i form av både lågor och torrträd.

Arter

Phaeolus schweinitzii	Grovticka	gammal tall
Phellinus pini	Tallticka	gammal tall flerstädes

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

förhöjt naturvärde. Dessa lövskogar saknar helt äldre lövträd och kontinuitet som lövbestånd. Dominerande träd i flertalet bestånd är antingen sälg eller asp. Död ved förekommer sparsamt men här finns en potential eftersom dessa arter mognar tidigt.

Bedömning

De främsta naturvärdesträden av lövträd och de mest skyddsvärda lövbestånden finns i nyckelbiotoperna och naturvärdesobjekten med dominerande barrträd. I utvecklingsskogar med blandade bestånd bör lövet prioriteras och gynnas vid skötselinsatser där gran gallras ur.

94 utfyllnadsmark

Beskrivning

Stor utfyllnad på norra sidan Tollare träsk. I östra delen mestadels öppen gräsmark, i väster och i slänten mot träsket finns dungar av främst sälg.

97, 98 utfyllnadsmark, öppen gräsmark

Beskrivning

Stor öppen gräsmark på utfyllnadsmark med spridda buskar och små dungar av ung tall och lövuppslag. Fläckvis finns uppstickande hällar med ursprunglig vegetation, exempelvis duvnäva. I norr finns bitvis brynvegetation med taggiga buskar och bärande träd.

Bedömning

Om gräsvegetationen slås/bränns av och vegetationen tas bort kan på sikt artrikedomen i grässvålen öka och dess värde för pollenbesökande steklar och skalbaggar öka i motsvarande grad.

92 Ekskog

Beskrivning och bedömning, jfr omr 35.

Arter

Calicium adpersum	Gulpudrad spiklav	10-tal ekar	riklig
Chaenotheca phaeocephala	Brun nållav	jätteek	steril
Antitrichia curtipendula	Fällmossa	grov ek	riklig

93 Lövskog Naturvärdesklass 3

Beskrivning

Lövskogsbestånd med medelålders eller ungt trädskikt. Äldre lövträd finns insprängda i barr- eller blandbestånd på många håll och ger där ett

Av samma anledning bör brynvegetation tillåtas utvecklas och breda ut sig där bryn saknas. Buskage ute på gräsmarken är bra barnkammare för blivande efterträdare till ekarna.

95, 96, 99, 108 blandskog, solitära ekar

Beskrivning

Ett sydvänt bryn med glest växande gamla ekar på uddar mot den utfyllda f d odlingsmarken. Till större delen växer ekarna i naturlig, hävdgynnad vegetation. Brynet övergår sedan i tätare skog där tallen tar över som dominerande träd i trädskiktet. Längst i öster finns ett 10-tal glest växande gammeltallar med praktfulla kronor. Ekarna är överlag ihåliga med en del mulm men det finns också äldre träd som ännu inte blivit ihåliga. Svavelticka och ekticka har angripit och rötat en del av ekarna. En annan vedsvamp uppträder som saprofytt på grova, döda ekgrenar, blektickan, som räknas till de rödlistade arterna i Sverige. Den sågs på en ensam ek bland tallar längst i väster, nära Sockenvägen.

En del gamla ekar har misshandlats med hamling och har ärr efter motorsåg och dött. Nedfallna stamdelar har också kapats med motorsåg. Andra ekar har nedsatt vitalitet av ålder eller igenväxning men de ekar som står med rötterna i utfyllnadsmarken visar inga tecken på att ha tagit skada.

Art

Laetiporus sulphureus Svavelticka grov ek

Bedömning

En mindre del av området har bedömts ha nyckelbiotopskvalitet och också vara av regionalt värde. Hela ekområdet med ett 20-tal gamla och äldre ekar bör erhålla nyckelbiotopskvalitet. Eken längst i väster vid Sockenvägen kan betraktas som ett punktobjekt där närmaste ekområde är det söder om skolan. I västra delen är det mest aktuellt med frihuggningsinsatser. Här behövs även insatser i brynet där aspsly har bildat en beskuggande dunge mot ekar innanför. Røjning/ringbarkning är nödvändigt av en del asp.

100 Vide

Beskrivning

Bryn på våt mark som består av vide.

101, Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskogar på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av röttsvampar som skapar håligheter. Tillgången av död ved varierar. Den kan saknas helt men också finnas i form av både lågor och torrträd.

Arter

Inonotus rheades	Rävticka	asp
Phaeolus schweinitzii	Grovticka	grov tall
Phellinus pini	Tallticka	grov tall
Phellinus pini	Tallticka	gammal tall
Microbregma emarginata	Granbarkgnagare	gammal gran

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

104, 107, 108 Lövskog

Beskrivning

Lövskogsbestånd med medelålders eller ungt trädskikt. Äldre lövträd finns insprängda. Död ved förekommer sparsamt men här finns en potential eftersom dessa arter mognar tidigt.

Bedömning

Lövet bör prioriteras och gynnas vid skötselinsatser där gran gallras ur.

105 Hällmarkstallskog, tallskog

Beskrivning

Äldre tallskogar på tunnare eller tjockare jordtäckte med dominans av gamla träd och som regel med ett påtagligt inslag av död ved i form av lågor eller torrträd. Om den döda veden bara uppträder mer sparsam mängd är i gengäld åldern hos de äldsta tallarna mycket hög vilket avspeglar en betydande trädkontinuitet (3-400 år). Dessa områden har nyckelbiotopskvalitet där värdena är knuten till tall

och närvaro av rödlistade vedinsekter. Innehåller ett klapperstensfält som vittnar om tidigare högre havsnivå då inlandsisen smälte bort från södra Sverige. Dessvärre har man delvis täckt över denna med fyllnadsjord och anlagt en bred körbar stig.

Bedömning

De mest värdefulla tallskogarna kan till större delen lämnas utan åtgärder men punktinsatser kring de äldsta träden kan ske i form av frihuggning från skuggande unga träd. Mängden död ved kan ökas genom att borttagna träd lämnas i området. Restaurera klapperfältet och låt stigen få en annan dragnings förbi klapperfältet.

106 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt. På högsta höjden i nordost saknas ställvis trädskikt där stenfundament återstår efter en byggnad.

109 Ledningsgata

110, Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

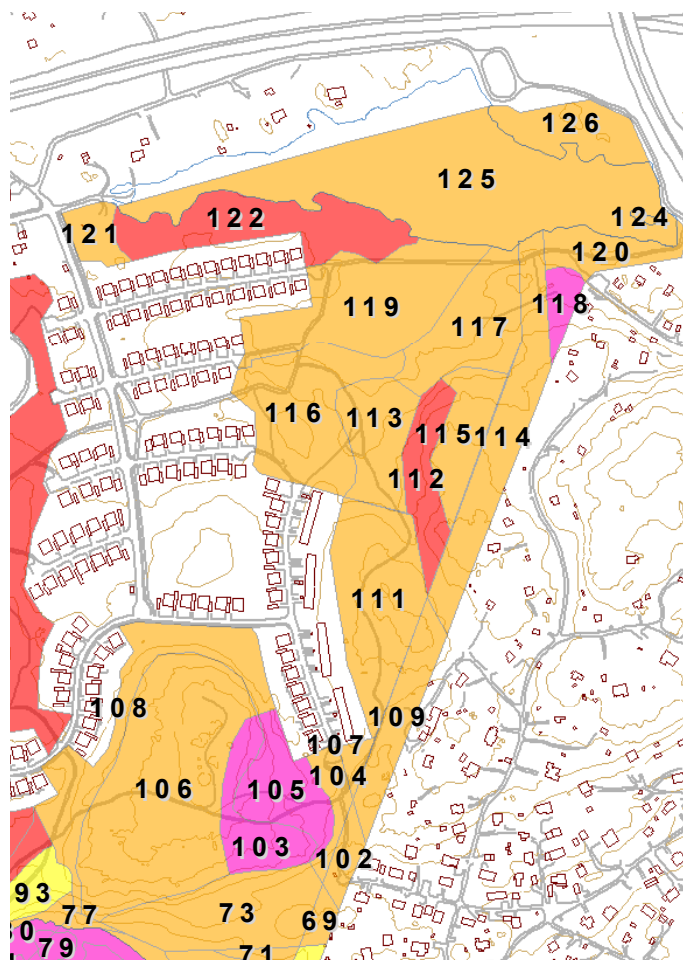
Äldre tallskogar på tunt jordtäckte med stort inslag eller dominans av gamla tallar, d v s träd som uppnått 200 år eller mer. Dessa har ofta angrepp av röttsvampar som skapar håligheter. Tillgången av död ved varierar. Den kan saknas helt men också finnas i form av både lågor och torrträd.

Arter:

Phaeolus schweinitzii	Grovticka	gammal tall
Phellinus pini	Tallticka	gammal tall
Anthaxia similis	Svart praktbagge	tall

Bedömning

Glesa gamla tallskogar med väl solbelysta stammar och lågor gynnar förekomsten av krävande vedinsekter. Ingen skötsel är här nödvändig då granen knappast kan konkurrera på så tunna jordar.

111 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäckte och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt.

112, Brant med ek

Beskrivning

Område med ek.

Bedömning

Ekområdena är de delar av reservatet där merparten av de naturvårdande skötselinsatser som görs bör sättas in. Branter bör överlag inte göras något i utom möjligen någon punktinsats kring ett särskilt värdefullt naturvärdesträd. Konkurrerande träd behöver här inte tas tillvara utan kan enbart skadas för att senare självdö.

113 Granskog

Beskrivning

Spontant bestånd som ej är planterat utan uppvisar en flerskiktad struktur.

Bedömning

Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp.

115 Hällmarksskog, tallskog

Beskrivning

Hällmarkstallskogar med glest och lågt trädskikt, bitvis tätare tallskogar på tjockare jordtäcke och då med inslag av gran, med övervägande ungt-medelålders-lite äldre trädskikt där enstaka eller spridda gammeltallar förekommer eller saknas helt. På högsta höjden i nordost saknas ställvis trädskikt där stenfundament återstår efter en byggnad (11).

116 Lövrik blandskog

Beskrivning

Lövskogsbestånd med medelålders trädskikt. Död ved förekommer bara sparsamt men det finns en potential eftersom vissa arter mognar tidigt.

Bedömning

De främsta naturvärdesträden av lövträd som bör prioriteras och gynnas vid skötselinsatser.

117 Granskog

Beskrivning

Spontant bestånd som ej är planterat utan uppvisar en flerskiktad struktur. Inslag av gamla träd och viss tillgång av död ved ger mycket god potential att utveckla högre naturvärde.

Särskilda kvaliteter:

Markmossor som är beroende av fuktighet och viss översilning eller källpåverkan

Inslag av grova gamla aspar med håligheter.

Arter:

Hylocomium
umbratum Mörk husmossa örtrik mark

Rhytidiadelphus
subpinnatus skogshakmossa örtrik mark

Microbregma
emarginata

Granbarkgnagare gammal gran

Bedömning

Granskogarnas naturvärden bevaras bäst genom att lämna skogen utan ingrepp. I östra kanten finns en grov gammal tall som kan behöva frihuggas från ett 10-tal unga granar.

118 Barrskog

Beskrivning

Gammal barrskog med förekomst av död ved och äldre träd

Bedömning

Skogens värde bibehålls bäst genom att den lämnas orörd.

119 Öppen mark, badplats

Beskrivning

Öppen gräsmark av parkkaraktär med träd längs stranden, liten badplats.

Bedömning

Funktionen av badplats och lekyta bör upprätthållas.

120, 124 Lövrik granskog

Beskrivning

Granskog med påtaglig lövinslag.

Bedömning

En avvägning mellan utveckling av värden kopplade till äldre gran och värden kopplade till löv får göras vid skötseln.

121 Bryn

Beskrivning

Lövrikt bryn mot väg/bebyggelse.

Bedömning

Lövvärden, ffa ek prioriteras.

122 Barrblandskog

Beskrivning

Gammal barrskog med viss förekomst av död ved

och äldre träd

127,128 Tallnurskog, grova ekar (Mårtens holme)

Bedömning

Skogens värde bibehålls bäst genom att den lämnas orörd.

Beskrivning

Mårtens holme är en lätt kuperad skogsklädd holme ett par stenkast från det gamla bruket. Tallskogen härskar över så gott som hela holmen med bitvis grova och högvuxna furor. Där hållmarken blottas på uddar i söder, öster och väster är skogen glesare och mer lågvuxen. Stora delar har ganska bördiga förhållanden med gräs och örter. I nordligt exponerade sluttningar dominerar blåbärsris. En smal sprickdal har tidigare utgjort ett sund och skilt den sydöstra udden från huvudön.

123 Vakant

125 Kocktorpssjön

Ej inventerad/bedömd

I norr finns ett knappt 10-tal äldre ekar av vilka flertalet bildar en grupp för sig, åtskilda från tallskogen. Den äldsta är mycket grov, 4,5 meter i omkrets i brösthöjd, ihålig och med vikande vitalitet. Stora delar av kronan har fallit till marken och veden blottas på delar av stammen. De övriga ekarna är knappt hälften så gamla, uppskattningsvis kring 200 år. Ett par döda ekhögstubbar finns längst i väster. En ihålig jätteek finns också i öster i sprickdalen.

126 Tallskog

Beskrivning

Tallskog med inslag av grova äldre träd.

Bedömning

Begränsat skötselbehov. De grova tallarna gynnas vid ev. ingrepp.

De gamla ekarna utgör ett värdefullt underlag för växter och djur som är beroende av ihåliga gamla träd och död ved. I djupa barksprickor växer den rödlistade rödbruna blekspiken och på blottad ved finns skinnsvampen rutsinn. Innehållet i ekarnas hålrum har inte studerats. Inte heller har andra vedinsekter i nedfallna grentoppar med färska angrepp undersökts.

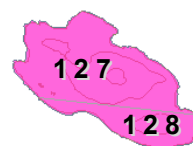
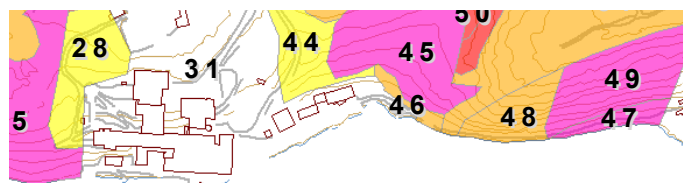
Övriga lövdominerade delar utgörs av ett ungt björkbestånd i norr och ett ungt aspbestånd i väster.

I tallskogen finns bitvis mycket rikligt med gamla lågor även om en del har använts att elda med. Sannolikt är branden en viktig orsak till den rika förekomsten av död tallved. Bränd tallved förekommer liksom brandärr på levande träd. Torrträd och högstubbar av tall är också vanliga. En levande gammal tall är värdräd för reliktböck. Flera träd visar på äldre angrepp. Graninslaget är obetydligt och består av unga träd. En gammal granlåga noterades dock.

Bedömning

Mårtens holme rymmer trots sin litenhet ett koncentrat av Tollares två viktigaste naturtyper. Tollares största och sannolikt äldsta ek utgör ett medeltida minnesmärke lite isolerat från ekarna närmare folkhögskolan men med närhet till

Österviks samling av gamla ekar på södra sidan av Lännerstasunden. Dess efterträdare uppvisar god vitalitet och bör få en hjälpande hand mot skuggande ungskogspartier av tall och löv. Bland det unga lövet bör de spirande unga ekarna röjas fram för att kunna utveckla vida kronor.

Tallskogen är den mest naturskogslika som finns i Tollare och bör så förbli. Den döda veden tillåts ligga kvar. En del frihuggning bör dock ske. Det gäller främst gammeltallar med reliktböck som bör frihuggas från yngre tall för att vidmakthålla god solexponering mot söder.

Sammantaget är hela holmen av nyckelbiotopskvalitet och med mycket stor potential för friluftsintrasserade som vill uppleva vildmarkskänsla.

